

"Бу тарбах»

Бу тарбахныт тыаҕа барда,

Бу тарбаҕы тэллэй булбут,

Бу тарбаххын ыраастыыр буолбут,

Бу тарбаҕы тоһутар буолбут,

Бу тарбахныт барытын сиэбит,

Ол иһин халыҥ буолбутум.

(Массируют поочередно пальчики, начиная с мизинца).

"Хас биирдии киһи туспа дьыһэлээх»

Түүлээх тыаҕа

Хоро баар-эрэллээх дьыһ.

Кыһын халаан уута куттаммат

Лэкиэс иһигэр тиинкэ.

Талах анныгар хатыныр

Сэбирдэхтэрин бөбөргөтөр.

Лабаалартан, сиристэн, хатырыктан

Хатыылары бобрдар онгороллор.

Хотонго утуйар,

Сааска диэри онно лаппытын инэрэр.

Хас биирдии киһи туспа дьыһэлээх,

Онно барытыгар сылаас, табыгастаах.

(Дети загибают пальцы на обеих руках: по одному пальцу на каждое двуступение. Удары ладонями и кулачками поочередно.)

"Чыычаах аһыыр сирэ»

Биһиги аһатааччыбытыгар төһөлөөх көтөр

Көтөн кэллэ? Кэпсиэхпит.

Икки чыычаах,

Алта күүрэгэй,

Дьэрэкээн түүлээх ойуур.

Барыларыгар бурдук тиийдэ.

(Ритмично сжимают и разжимают кулачки.

На каждое название птицы загибают по

одному пальчику. Опять сжимают и

"Бэлэхтэр»

Тымныы оҕонньор бэлэх аҕалбыт:

Буквардар, альбомнар, маркалар,

Кууруссалар, мишкалар уонна массыыналар,

Попугай уонна пингвин,

Балтараа мөһөөх шоколад

Уонна түүлээх ыт .

(Дети «шагают» пальчиками по столу.

На каждое название подарка загибают по одному пальцу сначала на правой, потом на левой руке.

»Биһиэхэ дьыһ кэргэн улахан курдук"

Биһиэхэ дьыһ кэргэн улахан курдук

Да үөрүүлээх.

Икки маҕаһыын аттыгар тураллар,

Иккиэн үөрэниэхтэрин баҕараллар,

Сүөгэйгэ Икки Степан

Аһыыллар.

Хааһахха икки Дашка

Аһыыллар.

Биһиэхэ икки Улуус

Халбанныыллар.

Ритмичные хлопки в ладоши и удары кулачками попеременно.

Загнуть большие пальцы на обеих руках.

Загнуть указательные пальцы на обеих руках.

Загнуть средние пальцы.

Загнуть безымянные пальцы.

Загнуть мизинцы.

Ситиһиини баҕарабын!!!

Матырыйаал бэлэмнээбит:

логопед учуутал Протопопова С.Н

МБДОУ Д\С №15 «Кэнчээри»

С.Сайылык Кобяйский улус

тарбахха эрчилийэр, оонньуулар картотекалара.

Н. В. Нищева»

сахалыы тылбаастаммыта

**"Оҕо санатын сайдыытыгар
тарбах эрчилийэрэ сүрүн
оруола»**

**«Ум ребёнка находится на кончиках его
пальцев» В.А. Сухомлинский**

разжимают кулачки).

Илии тарбахтара санарар санганы кытта
ситимнээх буолар. Оҕо поэтической тылынан этиитэ
тарбахтарын хамсаныыта балачча чуолкайга
тийдэбинэ саҕаланар. Оҕо илиитэ кэлин тыл
сайдарыгар тирэх бэлэмниир курдук. Санганы
көбүлүүр үчүгэй ньыманан илиилэр синньигэс
моторикаларыгар оонньуулар уонна эрчиллиилэр
буолаллар, оҕо илиитин түһүмэбинэн сайыннарыы
уонна тыл сайдыыта бэйэ-бэйэлэригэр ситимнээхтэр.

Оонньуулары үөрэтии түһүмэхтэрэ:

- 1. Улахан киһи бастаан оҕо оонньууну бэйэтэ көрдөрөр.
- 2. Улахан киһи оҕо тарбаҕын, илиитин салайан оонньууну көрдөрөр.
- 3. Улахан киһи уонна оҕо хамсаныылары биир

"Биһиги дьыэбит»
Остолобуой-хоскобутугар
Эмис остуол,
Кэтэх олбуордара бары ойуулаахтар,

Тарбахтардаах оонньуу-тыл, ситимнээх хамсаны сайдытыгар стимул эрэ буолбатах, чугас дьону кытта үөрэ-көтө кэпсэтии биир вариана буолар. Оҕоҕутун кытта тарбахха баттанар оонньуулары бииргэ оонньоотоххутуна, «оҕоҕут» кини иэиитин, интеллектуальной сайдытыгар наадалаах элбэх өйдөбүлү ылар. Тыл сайдытыгар олус улахан фактор-тарбахха эрчилииэр оонньуулар бары үтүктэр дьайыылара хоһооннорунан доҕуһуолланара буолар.Оҕо илиитигэр төһөнөн улахан болҕомтону уураргытыгар (тарбахтаргытын имэрийэн тардыы, иннэрийи, уһатыы), мэйиилэрэ, тыллара төһөнөн көхтөөхтүк сайдар. Тарбах эрчилииэрэ ,оонньуулар хоһооннору, оҕуруот аһын, рифмалаах историялары, остуоруйалары тарбахтарынан инсценировкалааһын буолаллар.

кэмнэ толороллор, улахан киһи тизкиһи сангарар.

4. Оҕо тыл этэр улахан киһи наадалаах көмөтүнэн хамсаныыны толорор.

5. Оҕо хамсаныыны толорор, тизкиһи кэпсиир, оттон улахан киһи ыйытар, көмөлөһөр.

Күндү Төрөппүттэр!

Тарбахха баттанар оонньуулар оҕолору айар үлэҕэ көбүлүүр уонна оҕо тылларыгар бэйэтин, оннооҕор олус табыллыбат хамсаныыларын толкуйдуур түбэлтэтигэр хайҕаныахтаах уонна, кыаллар буоллаҕына, айар ситиһиилэрин, холобур, аҕаҕа эбэтэр эбэҕэ көрдөрүүхтээх. Оҕоҕо үчүгэй иэиийини үөскэтин. Эһиэхэ уонна оҕолоргутугар дьизэбитигэр оонньуур тарбахха баттанар оонньуулар кыракый сүүмэрдэрин бэлэмнээбитим.

Атахтара бүк, эриллибит.

Уонна эризккэс буфет

Варенияҕа, конфетка.

Улахан дьон хонугар – утуйар хоско

Былааччийаларга күлүүс ыскаап баар,

Икки кизг орон

Суорҕаннаах

Хатыг комод,

Ийэм онно таһаһы ылар.

Оттон ыалдьыттааҕы кириэһилэлэр бааллар.

Телевизор манна көрөллөр.

Диван, сурунаал остуола баар,

*На каждое название мебели дети
загибают по одному пальцу сначала
на правой, потом на левой руке.*

